

วรรณคดีเกี่ยวกับ

หลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษาและมีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก
ประการแรกหลักสูตรเป็นเครื่องชี้แนวทางสำหรับการเรียนการสอนว่า จะใช้ระเบียบ
วิธีสอนและกลวิธีสอนอย่างไร จะใช้กระบวนการของการสอนแบบใหม่ ประการที่สองหลัก
ผู้รู้เห็นสิ่งที่ดีให้เห็นว่า โรงเรียนมีความมุ่งหมายในการให้การศึกษาแก่นักเรียนอย่างไร
สามารถให้ความรู้อบรมเสริมทักษะและทัศนคติในด้านใดบ้าง นอกจากนี้สิ่งต่าง ๆ
ที่ประมวลไว้ในหลักสูตร ยังเป็นเสมือนแนวทางที่จะช่วยให้เราทราบได้ในทันทีว่า การ
ศึกษาที่เราจัดให้นักเรียนนั้นหนักไว้ในทางใด มีผลต่อตัวนักเรียน และดังคมมากน้อย
เพียงใด⁵

หลักสูตรเป็นสิ่งที่มีขอบเขตกว้างนักการศึกษาทั้งหลายได้ให้ความหมายของหลักสูตร
ในวาทะต่าง ๆ กัน จึงพอจะประมวลได้เป็นสองแนวความคิดใหญ่ ๆ มีทั้งแนวความคิด
ที่จำกัดไว้แคบ และแนวความคิดที่กว้าง

แต่เดิมทีเดียว หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาซึ่งรวมทั้งความรู้ที่สอนนักเรียน
"...Curriculum is subjects which is taught to the student..."⁶

เหตุที่หลักสูตรมีความหมายแคบนี้ ก็เพราะแนวความคิดเดิมที่มุ่งแต่เพียงว่า
การศึกษาคือการเรียนหนังสือ และความรู้ที่ได้รับก็คือความรู้ที่ได้รับจากเนื้อหาวิชาในหนังสือ
ที่ครูกำหนดให้เรียนเท่านั้น ต่อมาวิชาการศึกษาก้าวหน้ามากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่อง
พัฒนาการของเด็ก และทฤษฎีการเรียนรู้ นักการศึกษาส่วนใหญ่มองเห็นพัฒนาการในด้าน
ต่าง ๆ ของเด็กและยอมรับว่า พัฒนาการเหล่านั้นควรได้รับการส่งเสริมในทุกด้าน

⁵ ชำรง บัวศรี, "ตำนาน", ทฤษฎีหลักสูตร เล่ม 1, (พระนคร: กรมการศึกษาด้าน
กระทรวงศึกษาธิการ, 2504), หน้า ๘.

⁶ Chester T. Mcnerney, "The function of the Curriculum,"
The Curriculum, (New York: McGraw-Hill Book Company, 1953.)

เมื่อเป็นเช่นนี้ ความหมายของหลักสูตรจึงก้าวจากแนวความคิดเดิมมาสู่แนวความคิดใหม่ว่า หลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ทางการศึกษาทุกชนิดที่อยู่ในความรับผิดชอบของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้ตามที่ต้องการอย่างดีที่สุด และเหมาะสมกับความสามารถของเด็กอย่างที่สุด โดยอาศัยเนื้อหาวิชาเป็นส่วนประกอบในการจัดประสบการณ์เหล่านั้น "...Curriculum should be defined as all of the planned experiences provided by the school to assist pupils in attaining the designated learning outcomes to the best of their abilities..."⁷

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อได้พิจารณาความหมายของหลักสูตรจากแนวความคิดทั้งสองโดยละเอียดแล้ว จะเห็นได้ว่าทั้งสองแนวความคิดต่างก็ยกถือเนื้อหาวิชาเป็นเครื่องมือสำคัญของหลักสูตรด้วยกันทั้งคู่ ผิดกันแต่ว่า แนวความคิดเดิมยกถือเนื้อหาวิชาเป็นทั้งหมดของหลักสูตร ส่วนแนวความคิดใหม่ยกถือเนื้อหาวิชาเป็นเพียงส่วนประกอบส่วนหนึ่งของหลักสูตร เท่านั้น

หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกเกษตรกรรม

หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ม.ศ.4,5,6) แผนกเกษตรกรรม ฉบับพุทธศักราช 2503 ซึ่งประกาศใช้เมื่อปีการศึกษา 2505 และได้ใช้สอนอยู่ในโรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรมทั่วประเทศมาจนถึงในปัจจุบัน เป็นหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ของการสร้างเพื่อมุ่งจะใช้พัฒนากำลังคนผู้มีฝีมือ (Man Power Development) ระดับกลาง หรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายเกษตรกรรม ให้ได้คุณภาพสอดคล้อง และสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติแผนการ เกษตร เป็นสำคัญ ในการสร้างหลักสูตรฉบับนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้นำหลักสูตรเดิมฉบับพุทธศักราช 2494 มาปรับปรุงแก้ไข

⁷Ross L. Neagley, "Curriculum and its oriens," Curriculum Development, (New Jersey:Prentice-Hall and Englewood Cliffs Company, 1967), p.2.

และเพิ่มเติมใหม่ โดยใช้ขอคิดเห็นต่าง ๆ ที่รวบรวมมาจากหน่วยงานราชการ บริษัท โรงงาน วิชาชีพ และวงการทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง มาเป็นเกณฑ์ในการปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าว⁸

หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกเกษตรกรรมฉบับพุทธศักราช 2503 นี้ ได้เพิ่มเติมเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ขึ้นใหม่ทั้งหมด กล่าวคือ ให้นักเรียนต้องเรียนวิชา ในหมวดวิชาสามัญมากขึ้น สำหรับวิชาในหมวดวิชาชีพก็เพิ่มเติมภาคทฤษฎี และเน้นให้มีความ เชี่ยวชาญทางภาคปฏิบัติสูงขึ้นอีก นอกจากนี้ยังย้่าให้นักเรียนต้องเรียนวิชาในหมวดวิชาสัมพันธ์ เพิ่มขึ้นด้วย เพื่อให้ช่วยให้ช่วยส่งเสริมการเรียนและการใช้วิชาในหมวดวิชาชีพได้ขึ้น⁹ ทั้งนี้ เมื่อได้พิจารณาถกเถียงกันวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ ที่จัดไว้ในหลักสูตรฉบับนี้แล้ว จะเห็นได้ว่ามีคุณภาพสูง สามารถฝึกทักษะนักเรียนเกษตรกรรม ให้จบการศึกษาออกไป เป็นผู้มีความรู้ (Man Power) สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน และสามารถผลักดันให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและการเกษตรของประเทศบรรลุถึงเป้าหมายได้ในที่สุด

หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกเกษตรกรรมฉบับนี้ ถึงแม้จะได้ ไรสอนอยู่ในโรงเรียน และวิทยาลัยเกษตรกรรมทั่วประเทศมานานถึง 9 ปีการศึกษาแล้ว ก็ตาม แต่ก็ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดเคยทำการวิจัยเพื่อประเมินผลของหลักสูตรในเรื่องที่กำลังกล่าว อยู่นี้มาก่อนเลย ทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย ทว่าจากการสำรวจรายงานการวิจัยต่าง ๆ โดยละเอียดแล้วพบว่า มีรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาในหมวดวิชาสัมพันธ์ และวิชาใน หมวดวิชาชีพของหลักสูตรอาชีวศึกษา สาขาเกษตรกรรม อยู่หลายเรื่อง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้อภิปรายต่อไป

⁸ ยงยุทธ โศตมะ, "การพัฒนาการศึกษา," งานแสดงศิลปวัฒนธรรมนักเรียนครั้งที่ 28 ของกระทรวงศึกษาธิการ, (พระนคร: โรงพิมพ์บางกอกพิมพ์, 2508), หน้า 111-112.

⁹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ความเป็นมาของหลักสูตรอาชีวศึกษา (พระนคร: โรงพิมพ์กรุงเทพการพิมพ์, 2504), หน้า 1-49.

การวิจัยหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตรกรรมในต่างประเทศ

เมื่อปีคริสต์ศักราช 1956 โหวาร์ด วินเน็ต ดีมส์¹⁰ (Howard Winnet Deems) ได้ทำการประเมินผลหลักสูตรฝึกหัดครูประจำการอาชีวศึกษาเกษตรกรรมที่มหาวิทยาลัยเนบราสกา (Nebraska) เป็นผู้สร้างขึ้น โดยวัตถุประสงค์เพื่อจะหาทางแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรฉบับนี้ การวิจัยนี้ศึกษาจากข้อมูล 2 ส่วนคือ ส่วนหนึ่งรวบรวมความคิดเห็นแบบสอบถามและสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการงานด้านหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตรกรรม ครูสอนวิชาชีพเกษตรกรรม และผู้บริหารในโรงเรียนเกษตรกรรม กับอีกส่วนหนึ่งรวบรวมได้จากเอกสารของโรงเรียนกับเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนเกษตรกรรม เอกสารของกรมการศึกษาอาชีวศึกษา และจากวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยปรากฏว่า หลักสูตรฝึกหัดครูอาชีวศึกษาเกษตรกรรมฉบับนี้ ควรจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องและสอดคล้องกับความต้องการของครูประจำการ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ การฝึกหัดความรู้เทคนิคเกษตรทั่วไป การฝึกหัดความรู้วิชาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะ การพัฒนาใหม่ ๆ ทางการเกษตร การพัฒนาเครื่องจักรกลและเครื่องมือในการทำฟาร์ม การฝึกหัดในการจัดและการใช้สถานที่ปรึกษาประจำถิ่น การฝึกหัดในการจัดและควบคุมชั้นเรียนของเกษตรกรรมและเกษตรกรรมสูงอายุ กลวิธีสอนเกี่ยวกับปัญหาเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ เช่น การจัดแบ่งเวลา การแสวงหาความคิดใหม่ ๆ และการปรับปรุงความคิดเก่า ๆ ให้ทันสมัย การฝึกหัดในการใช้เทคนิคเกษตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและชุมชน

001667

ต่อมาในปีคริสต์ศักราช 1957 ยอร์ช โหวาร์ด สตัฟฟอร์ด¹¹ (George Howard Stafford) ได้ทำการวิจัยเพื่อมุ่งหมายจะสำรวจในปัญหาที่ว่า ในการเตรียมตัวครูที่จะออกไปทำการสอนอาชีวศึกษาเกษตรกรรมในโรงเรียนทางภาคตะวันออกของเท็กซัส (Texas) หลัก

¹⁰Howard Winnet Deems, "An Evaluation of the Inservice Program Produced by the University of Nebraska for Teachers of Vocational Agriculture, " Dissertation Abstracts, 16 (1956), p.2054 A.

¹¹George Howard Stafford, "What Agricultural Knowledge Should be Emphasized in the Preparation of Teachers of Vocational Agriculture for the East Texas Area," Dissertation Abstracts, 17(1957), p.1037A.

ผู้ที่ศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เกษตรกรรมควรจะเน้นให้นักเรียนฝึกหัดครู มีความรู้ความเชี่ยวชาญ
 อย่างกว้างขวาง และลึกซึ้งในสาขาวิชาใดบ้าง การวิจัยที่ใช้ข้อมูลซึ่งส่วนหนึ่งรวบรวมได้โดย
 ใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยต่อสภาพ
 การเกษตรในท้องถิ่น ๆ และอีกส่วนหนึ่งรวบรวมได้จากเอกสารรายงานการสำรวจประชากร
 เกี่ยวกับแนวโน้มทางเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงของเท็กซัส และรายงานสถิติแห่งชาติเกี่ยวกับ
 ความต้องการที่จะให้มีการฝึกหัดทางงานเกษตรกรรมแก่ช่างเกษตรทางภาคตะวันออกเฉียงของเท็กซัส
 ผลของการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หลักสูตรควรจะเน้นให้นักเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษาเกษตรกรรม มี
 ทักษะและมีความรู้อย่างเชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรมเกษตร และเศรษฐศาสตร์เกษตร โดยเฉพาะ
 ภาคปฏิบัติ ส่วนในด้านการฝึกหัดงานให้เชี่ยวชาญนั้น ต้องการให้หลักสูตรเน้นทางด้าน การปลูก
 พืชเมล็ด การปลูกพืชไร่ การทำฟาร์มแบบ การเลี้ยงสัตว์ และการทำฟาร์มปศุสัตว์ การผลิต
 พืชสวน การผลิตพืชผลและเมล็ด การผลิตพืชไร่ การจัดการดิน การทดลองและส่งเสริม
 เกษตร และศิลปวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพืชผลต่าง ๆ ทั่วไป

ในปีคริสต์ศักราชเดียวกัน นอร์แมน เคอร์ท ฮูเวอร์¹² (Norman Kurtz
 Hoover) ได้ทำการวิจัยหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตรกรรมที่มหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย (Pensyl-
 vania) เป็นผู้สร้างขึ้นเพื่อสอนนักเรียนเกษตรวัยหนุ่มในด้านการทำฟาร์ม โดยต้องการ
 จะประเมินผลหลักสูตรฉบับนั้นว่า จะช่วยหรือมีความสัมพันธ์กับอาชีพเกษตรกรรมที่จะออกไปปฏิบัติ
 ในภายหน้าหรือไม่ การวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นเกษตรกรชาวอเมริกัน
 หลักสูตรนี้ไปแล้วจากโรงเรียนในรัฐเพนซิลวาเนียควยวิธีสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตร
 อาชีวศึกษาเกษตรกรรมฉบับนั้นช่วยให้นักเรียนมีความรู้จริงในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ กลวิธีผลิต
 พืชสวนเกษตรกรรม กลวิธีในการใช้เครื่องมือกลเกษตร กลวิธีในการเป็นผู้นำและทำงานรวม
 กับผู้อื่นให้บังเกิดผลสำเร็จยิ่งขึ้น

¹² Norman Kurtz Hoover, "Factors Associated with Establishment
 in Related Agricultural Occupations and Their Relationship to the
 High School Curriculum in Vocational Agriculture," Dissertation
Abstracts, 29 (1957), p. 81 A.

แผนการสำรวจทักษะทั้งหลายที่หลักสูตรได้กำหนดให้นักเรียนฝึกหัดครูได้ใช้ฝึกหัด และได้รับการเรียนรู้ในโรงเรียนปรากฏว่า ทักษะทั้งหมดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมากเกินความจำเป็นและไม่สามารถจะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพทางเกษตรในภายหน้าได้ทั้งหมด กล่าวคือ บางวิชาที่ใช้น้อยหรือไม่ได้ใช้เลย ส่วนบางวิชาที่ใช้ก็ใช้ได้ยังไม่เชี่ยวชาญลึกซึ้งพอ ผู้วิจัยได้เสนอแนะขอปรับปรุงแก้ไขว่า ไม่ควรจัดหลักสูตรให้นักเรียนเรียนกว้างเป็นหน้าเดียวเหมือนกับที่ทุกคน แต่ควรจัดแบ่งย่อยออกเป็นหลาย ๆ สาขาวิชาที่จำเป็นแล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน เพื่อฝึกทักษะให้ผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้และความเชี่ยวชาญลึกซึ้งลงไปในแต่ละสาขาวิชาจะดีกว่า

ต่อมาในปีคริสต์ศักราช 1958 ฟิลินเลย์ เทย์เลอร์ แมคควีน¹³ (Finley Taylor McQueen) ได้ทำการวิจัยเพื่อจะประเมินผลหลักสูตรฝึกหัดครูอาชีวศึกษาเกษตรกรรมของสถาบันฝึกหัดครูทัสคีจี (Tuskegee) ว่า จะมีความสามารถในการช่วยเหลือและเตรียมตัวนักเรียนฝึกหัดครูที่จะออกไปสอนสาขาอาชีวศึกษาเกษตรกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาได้อย่างไรบ้าง ในการวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย ครูสอนในโรงเรียนเกษตรกรรม นักเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษาเกษตรกรรม และผู้บริหารโรงเรียนเกษตรกรรม โดยสุ่มมาจากรัฐต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นชัดเจนว่า หลักสูตรฉบับนี้มีประสิทธิภาพค่อนข้างสูงมากในแง่เกี่ยวกับการอาชีวศึกษาและการมัธยมศึกษาเบื้องต้น กิจกรรมต่าง ๆ ของชวาวายุคใหม่ในสหรัฐอเมริกา ปัญหาพิเศษต่าง ๆ ของครูอาชีวศึกษาเกษตรกรรม กลวิธีสอนแบบพิเศษและโดยตรง หลักและกลวิธีสอนวิชาชีพเกษตรกรรม แต่ประสิทธิภาพในการเตรียมตัวครูทางด้านการให้คำปรึกษาแนะแนวและการบริการจัดหางานให้นักเรียนพบว่า ปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์พอใช้ไปเท่านั้น

สำหรับประสิทธิภาพทางด้านการช่วยเหลือและเตรียมตัวครูใหม่มีความสามารถทางสาขา

¹³Finley Taylor McQueen, "An Evaluation of the Preservice Professional Curriculum in Agricultural Education at Tuskegee Institute," Dissertation Abstracts, 29 (1958), p. 81 A.

วิชาชีพเกษตรกรรมรวมทั้ง ๆ ไป 11 สาขาวิชานั้น ผลวิจัยชี้ว่าอยู่ในขั้นดีเพียง 9 สาขาวิชาคือ ก่อวิธีปรับปรุงอาชีพศึกษาเกษตรกรรม. ก่อวิธีสอนในชั้นเรียนและในโรงฝึกงาน ก่อวิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โครงการนี้เทศกการท่าฟาร์ม กิจกรรมของชาวนายุคใหม่ในสหรัฐอเมริกา โปรแกรมรวมทั้ง ๆ ไปของโรงเรียน ก่อวิธีให้คำปรึกษาและแนะแนว การวางแผนหลักสูตรระยะยาวและประจำปี ก่อวิธีจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทางกายภาพ ส่วนอีก 2 วิชาได้แก่ โครงการชาวนาหนุ่มและโครงการชาวนาสูงอายุ ผลแสดงชัดแจ้งว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ไม่ได้

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นอีกว่า ควรจะเพิ่มการเรียนการสอนทางด้านวิชาเทคนิคเกษตร และวิชาสามัญสัมพันธ์ทั่ว ๆ ไป ที่ไม่ใช่วิชาชีพใหม่มากขึ้นไปอีก เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาประสิทธิภาพของหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ในปีคริสต์ศักราชเดียวกัน คาร์ล ออสการ์ เลอเรียน¹⁴ (Carl Oscar Lereen) ได้ทำการวิจัยเพื่อจะหาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลสัมพันธ์ต่อการศึกษาในหลักสูตรอาชีพศึกษาผู้ใหญ่สาขาเกษตรกรรมในสหรัฐอเมริกา การวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งประกอบด้วย ครูประจำการอาชีพศึกษาเกษตรกรรม ผู้บริหารโรงเรียนเกษตรกรรม อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูอาชีพศึกษาเกษตรกรรม และศึกษานิเทศกสายอาชีพศึกษาเกษตรกรรม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการศึกษาในหลักสูตรอาชีพศึกษาผู้ใหญ่สาขาเกษตรกรรม ได้แก่ ทัศนคติของครู การหมั่นฝึกฝนตัวเองของครู ความสนใจของครู ทัศนคติของคณาจารย์ฝึกหัดครูอาชีพศึกษาเกษตรกรรม ทัศนคติของศึกษานิเทศกของรัฐ และคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำท้องถิ่นนั้น ๆ

สำหรับปัจจัยที่ไม่มีผลสัมพันธ์และไม่อิทธิพลต่อการพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่ในหลักสูตรอาชีพศึกษาเกษตรกรรมเลย ได้แก่ จำนวนชั่วโมงสอนของครูในหนึ่งสัปดาห์ สถานะของครูในชุมชน

¹⁴ Carl Oscar Lereen, "An Examination of Adult Education in Vocational Agriculture in the United State," Dissertation Abstracts, 13 (1958), p. 2071 A.

แผนการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรกรรมของรัฐ นโยบายการชดเชยค่าเสียหายของรัฐและสิ่ง
อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

ส่วนปัจจัยอีก 2 ชนิด คือ เนื้อหาวิชาในหลักสูตรกับกลวิธีสอนของครู และผู้บริหาร
พิจารณาจนเห็นว่าดีแล้ว ผลการวิจัยพบว่า ไม่น่าจะจะมีอิทธิพลหรือจะมีผลสัมพันธ์
ต่อการพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่ในหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตรกรรมดังกล่าวหรือไม่

หลังจากนั้นต่อมาในปีคริสต์ศักราช 1959 เฟรด ยอร์ช ลีชเนอร์¹⁵ (Fred George
Lechner) ได้ทำการประเมินผลหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตรกรรม เกี่ยวกับการฝึกทักษะใน
การใช้เครื่องมือกลในฟาร์ม อันเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมัธยมศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรกรรมของรัฐ
โคโลราโด (Colorado) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะนำผลการวิจัยไปปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น
การวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลโดยใช้รายการตรวจสอบ (Checklist) จากกลุ่มตัวอย่างประมาณ
สี่เป็นเกษตรหนุ่มที่จบหลักสูตรนี้ออกไป โดยมีผลการเรียนสูงเหนือคนอื่น ๆ ผลการวิจัยรวมทั้ง
ข้อเสนอแนะปรากฏว่า ในการที่หลักสูตรจะฝึกทักษะใด ๆ ให้แก่นักเรียนก็ตาม ควรจะได้มีการ
สำรวจสภาพการณ์ของแต่ละท้องถิ่นเสียก่อนว่า ขาดแคลนและต้องการอะไร จากนั้นจึงจัดเนื้อหา
ของหลักสูตรแล้วดำเนินการฝึกทักษะที่จำเป็นเหล่านั้นแก่นักเรียนเพื่อให้สนองความต้องการของแต่ละ
ท้องถิ่นนั้น ๆ อนึ่ง ผลของการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการที่จะฝึกทักษะโดยเลือกเฉพาะทักษะที่จำเป็น
อย่างนี้เท่านั้น ยังไม่เพียงพอเพียงแก่นักเรียน เพราะยังมีทักษะบางอย่างที่มีความจำเป็นจะต้อง
ใช้ในบางครั้งบางคราว ดังนั้น เพื่อให้เกิดผลจึงควรที่จะฝึกทักษะประเภทนี้ควบคู่ไปด้วย แลก็ควร
จัดตารางสอนการฝึกให้สมดุลกัน

สำหรับผลการสำรวจความคิดเห็นของบริษัทผลิตเครื่องมือกลสำหรับฟาร์มเกษตรจำนวน
31 บริษัทนั้น ปรากฏว่า มี 19 บริษัทให้ความเห็นว่า ในทักษะทั้งสิ้นจำนวน 98 ทักษะที่หลักสูตร

---

¹⁵Fred George Lechner, "Analysis of Farm Mechanical Skills of
Colorado Young Farmers with Implications for Course Building in
Vocational Agriculture," Dissertation Abstracts, 29(1959), pp. 3247-
3248 A.

กำหนดไว้นั้น มีเพียง 3 ทักษะเท่านั้นที่ถือว่าจำเป็นอย่างที่สุด ได้แก่ การปรับเครื่องมือ การปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับโลหะเย็น และการซ่อมเครื่องมือฟาร์มเกษตรต่าง ๆ ส่วนอีก 12 บริษัท เห็นว่า ทักษะที่จำเป็นที่สุดในการประกอบอาชีพด้านการทำฟาร์มเกษตร มีจำนวนเพียง 12 ทักษะ คือ การซ่อมบำรุงรักษาเครื่องยนต์และเครื่องยนตฟาร์มต่าง ๆ งานไม้งานเคลือบและงานทาสี งานเกี่ยวกับการซ่อมสร้างและบำรุงสุขภัณฑ์ต่าง ๆ ในฟาร์มเกษตร ก่อวิธีเชื่อม กาวลวดเชื่อม ก่อวิธีเชื่อมควายอกมีเงินและอะเซติลีน งานเกี่ยวกับการก่อสร้างควายซีเมนต์ การสร้างอาคารต่าง ๆ เกี่ยวกับฟาร์มเกษตร การจัดหาวัสดุสำหรับใช้ในฟาร์มเพื่อให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ การกำจัดสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ การสร้างและการซ่อมใด การจัดการเกี่ยวกับดินและน้ำ และการจัดหาไฟฟ้าเพื่อใช้ในชนบท ส่วนทักษะอีก 4 อย่างที่จำเป็นไม่ว่าครั้งบางคราวนั้น บริษัทกลุ่มหลัง 12 บริษัท ได้เสนอแนะว่า คือ การวางแผนทั่ว ๆ ไป งานเกี่ยวกับเชือกต่าง ๆ งานปฏิบัติการเกี่ยวกับโลหะร้อน งานปฏิบัติการเกี่ยวกับโลหะเย็น และงานเกี่ยวกับการต่อประสานโลหะต่าง ๆ

การวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตรกรรมในประเทศไทย

สำหรับการวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตรกรรมในประเทศไทยนั้น จากการค้นคว้าโดยละเอียดแล้วปรากฏว่า มีเพียง 2 เรื่องเท่านั้น คือ

ในปีพุทธศักราช 2504 ประ กาดูจนะเสริม¹⁶ ได้ทำการวิจัยเพื่อจะหาทางปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตรกรรมระดับประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับพุทธศักราช 2494 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การวิจัยนี้ศึกษาจากข้อมูลซึ่งรวบรวมได้โดยวิธีแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเกษตรกรรม ซึ่งผู้ตัวอย่างมาจากโรงเรียนเกษตรกรรมต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผลการวิจัยปรากฏว่า หลักสูตร

¹⁶ประ กาดูจนะเสริม, วิทยานิพนธ์เพื่อรับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, การศึกษาเกี่ยวกับความประสงค์ของนักเรียนประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายเกษตรกรรม, พ.ศ. 2504.

ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกเกษตรกรรมฉบับพุทธศักราช 2494 นี้ ยังไม่เกาะ
ตรมก และสมควรต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าความ
รู้ซึ่งตนเองได้รับจากเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ยังไม่พอเพียงที่จะไปประกอบอาชีพให้สำเร็จและ
เป็นผลกำไร

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2508 นิตยา วิตาลการวัณย์¹⁷ ได้ทำการวิจัยเพื่อจะวิเคราะห์
ความเหมาะสมของหลักสูตรมัธยมศึกษาวิชาศึกษาตอนปลายซึ่งรวมทั้งสายเกษตรกรรมด้วย โดยศึกษา
จากข้อมูลที่รวบรวมได้ด้วยการใช้แบบสอบถาม จากนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา ๓๖ โรงเรียน
ซึ่ง และนายจ้างที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยนี้ ผลการวิจัยปรากฏว่าวิชา
ในหมวดวิชาสามัญมีความจำเป็นสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษามาก แต่เนื้อหาวิชาในหมวดวิชาสามัญ
ของหลักสูตรปัจจุบันยังไม่เหมาะสม สมควรจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้ส่งเสริมการเรียนวิชา
ในหมวดวิชาอื่นมากขึ้น และไม่ควรถือเหมือนวิชาสามัญของหลักสูตรในโรงเรียนประโยคมัธยม
ศึกษาตอนปลายสายสามัญมากนัก สำหรับวิชาในหมวดวิชาที่พำนักอยู่ในหลักสูตรปัจจุบันนี้เหมาะสม
และสามารถสนองความต้องการของตลาดอาชีพแล้ว แต่เพื่อให้สนองความต้องการของนายจ้าง
มากขึ้น จึงควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมงานการฝึกงานของนักเรียนเพื่อให้
ความชำนาญมากขึ้น ส่วนหลักสูตรวิชาในหมวดวิชาสัมพันธ์นั้นผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเพียงอยู่ใน
เกณฑ์ปานกลางเท่านั้นยังไม่เหมาะสมมากนัก จึงสมควรให้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาในหมวด
วิชาสัมพันธ์เพื่อให้ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาในหมวดวิชาที่พำนักมากขึ้น

จากการศึกษารายงานวิจัยอันนี้เกี่ยวกับการศึกษาแล้วจะเห็นได้ว่า การวิจัยเรื่อง
ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาในหมวดวิชาสัมพันธ์กับวิชาในหมวดวิชาชีพ ของหลักสูตรประโยคมัธยม
ศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกเกษตรกรรม ซึ่งกำลังทำอยู่นี้ ยังไม่มีผู้ใดเคยทำการวิจัยเพื่อศึกษา
หาข้อเท็จจริงทำนองนี้มาก่อนเลย ฉะนั้นผู้วิจัยจึงสามารถกล่าวได้ว่า การวิจัยเรื่องที่กำลังทำอยู่
นี้ เป็นงานวิจัยที่มีความใหม่และไม่ซ้ำกับงานวิจัยของผู้ใด

---

¹⁷นิตยา วิตาลการวัณย์, วิทยานิพนธ์เพื่อรับปริญญาตรีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย, ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรอาชีวศึกษาและอาชีพ, พ.ศ. 2508.